
LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ MAAKUNTAUUDISTUKSEKSI JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISUUDISTUKSEKSI

valtuusto 7.11.2016 § 61

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti sillä muutoksella, että kohta 17 täydennetään muotoon: "Ei kantaa".

---

kunnanhallitus 31.10.2016 § 227

Päätös Hyväksyttiin.

Hyvinvointijohtaja Johanna Korteniemi on kokouksessa asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyn ajan.

Päätösesitys Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Pellon kunta antaa oheismateriaalin mukaisen lausunnon Sosiaali- ja terveysministeriölle sekä valtiovarainministeriölle hallituksen esityksestä maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi.

Esittelijän perusteet Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö pyytävät 31.8.2016 päivätyllä lausuntopyynnöllään kuntien lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi.

Esittelijä ja lisätietoa Sami Baas, kunnanjohtaja, 040 712 3813, sami.baas@pello.fi

Valmistelija:

Eveliina Talka, hallintosihteeri, 040 713 2700, eveliina.talka@pello.fi

Liitteet

Oheismateriaali Lausuntopyyntö
Pellon kunnan lausunto

Tiedoksi Sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, hyvinvointilautakunta

Muutoksenhakuohjeet Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 91 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Päätöshistoria

hyvinvointilautakunta 25.10.2016 § 94

Päätös Hyväksyttiin.

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta esittää lausuntopyyntökyselyn täytettynä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden osalta edelleen kunnanhallitukselle jatkovalmistelua varten.

Esittelijän perusteet	Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö sekä valtiovarainministeriö pyytävät 31.8.2016 päivättyllä lausuntopyynnöllään kuntien lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen eduskunnalle maakuntaudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi. Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Lausunto pyydetään toimittamaan 9.11.2016 klo 16.15 mennessä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön.
Esittelijä ja lisätietoa	Johanna Korteniemi, hyvinvointijohtaja, p. 040 5811 255, johanna.korteniemi@pello.fi
Liitteet	
Oheismateriaali	Lausuntopyyntö Lausuntopyyntökysely
Tiedoksi	Kunnanhallitus
Muutoksenhakuohjeet	Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 91 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
Päätöshistoria	

Lausuntopyyntökysely

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastauksia ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyyntöä käsittelevän helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webropolsurveys.com/S/4AE74008A6E14B22.par>

Lisätietoja lausuntopyyntöstä antavat:

Projektijohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p. 0295163012, tuomas.poysti@stm.fi

Osastopäällikkö, ylijohtaja Päivi Laajala, p. 0295 530026, paivi.laajala@vm.fi

Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, pekka.jarvinen@stm.fi, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki sekä voimaannpanolaki

Lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, p. 02955 30266, eeva.maenpaa@vm.fi sekä

lainsäädäntöneuvos Ilkka Turunen, p. 02955 30097, ilkka.turunen@vm.fi, maakuntalaki ja maakuntajakolaki

Budjettineuvos Jouko Narikka, p. 02955 30017, jouko.narikka@vm.fi, maakuntien rahoituslaki

Lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen, p. 02955 30820, minna-marja.jokinen@vm.fi, laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, omaisuuslainsäädäntö

Lainsäädäntöneuvos Marja Isomäki, p. 02955 30414, marja.isomaki@vm.fi, henkilöstökysymykset

Hallitusneuvos Panu Pykönen, p. 02955 30225, panu.pykonen@vm.fi, verokysymykset

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteerit Jenni Lahtinen, p. 02951 63003, s-posti jenni.lahtinen@stm.fi

Osastosihteerit Miki Höijer, p. 02951 63211, miki.hoijer@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi [Pellon kunta](#)

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi [Eveliina Talka](#)

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot [hyvinvointijohtaja Johanna Korteniemi,](#)
[040-581 1255](#)johanna.korteniemi@pello.fi

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä [7.11.2016](#)

Toimitilimen nimi [Pellon kunnanvaltuusto](#)

Onko vastaaja*

[kunta](#)

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
maakunnan liitto

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

valtion viranomaisen

järjestö

joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisaataavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?
(Avotila)

[Tavoitteen toteutuminen edellyttää valtakunnallista palvelulupausta; keitä hoidetaan julkisin varoin, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, palveluja lääkkeitä ja menetelmiä julkinen palvelulupa sisältää. Yhdenvertaisuuteen liittyy myös kysymys palveluiden saavutettavuudesta; ovatko palvelut samalla tavalla, samoilla kriteereillä saatavissa koko maassa? Kysymykseen on mahdotonta ottaa tietoon perustuvaa](#)

kantaa, koska mm. valinnanvapausmalli ei ole vielä tiedossa. Palvelusetelin käyttöönotto palveluiden valinnanvapauden lisäämiseksi kasvattaa eriarvoisuutta edelleen; palveluiden käyttäjä, jolla on varaa maksaa enemmän palvelustaan voi valita palvelunsa, kun taas se, jolla ei ole varaa maksaa palvelustaan enemmän joutuu ottamaan sen palvelun, joka on edullisin.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?
(Avotila)

Säästötavoite on riippuvainen kohdan yksi tavoitteiden toteutumisesta ja palvelulupauksen sisällöstä. Lapissa tulee edetä peruspalvelut edellä ja poistaa päällekkäisyyksiä erityispalveluista. Palveluiden järjestämisessä tulee siirtyä kysynnästä tarpeen mukaiseen palvelutarjontaan. Säästötavoite edellyttää myös lainsäädännön tarkastelua subjektiivisten oikeuksien ja palveluiden omavastuiden suhteen. Miten valinnanvapaus mahdollistaa sekä nykyistä edullisemmän palvelutuotannon että taloudellisen voiton yksityisille sosiaali- ja terveysalan yrityksille? Uudistuksen tavoitteet vaikuttavat olevan ristiriidassa; yhdenvertaiset palvelut kaikille, kustannuskasvun leikkaaminen ja valinnanvapaus palveluiden suhteen.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?
(Avotila)

Asukkaiden näkökulmasta demokratian toteutumista merkittävämpi seikka on se, miten alueella saadaan järjestettyä tasapuoliset ja yhdenvertaiset palvelut kaikille, ja miten palvelunjärjestämiseen voidaan valtuuston kautta vaikuttaa. Tällainen itsenäinen asema voi johtaa siihen, että palvelut keskittyvät kauas pois kuntalaisten luota, ja valtio on antanut jo keinot toteuttaa tämä keskittäminen eli 3 miljardin säästötavoite.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain valmistelu on sillä tavoin kesken, että tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoa jotta asiasta pystyisi pätevästi lausumaan. Lainvalmistelussa tulisi huomioida yhteistyön mahdollisuus kuntien kanssa (palvelujen ostot puolin ja toisin, yhteiset virat). Vain näin

toimimalla saadaan tehokas toimintamalli aikaiseksi, sillä kuntien pitää pystyä selviytymään niille jäävistä lakisääteisistä tehtävistä.

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Kuntien ja maakuntien tehtäväkentät vaativat selkeyttämistä ja kirjaamista lakiin. Tehokkuuden vuoksi päällekkäisyydet on poistettava. Kuntien itsehallinnollinen asema on turvattava.

Kunnat eivät saa uudistuksen jälkeen olla maakuntien jatkeita, vaan tasa-arvoisia kumppaneita. Kunnille tulee jäädä mahdollisuus kehittää aluettaan kaavoituksella, sillä se on elinvoimaisen Suomen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Pelastustoimen uudistamisessa alueellista sijoittumista tärkeämpää on standardisoida annettavat palvelut. Nykyisellä mallilla, mikä perustuu jokaisen kunnan palopäällikön kompetenssiin, aiheutetaan kuntien eriarvoistamista. Uudistuksessa tulee miettiä myös se, että miten tällainen eriarvoistava käytäntö saadaan purettua. Yksi keino on keskittää lausuntojen antaminen aihealueittain nimetyille henkilöille.

6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Asukkaiden näkökulmasta demokratian toteutumisesta merkittävämpi seikka on se, miten alueella saadaan järjestettyä tasapuoliset ja yhdenvertaiset palvelut kaikille, ja miten palvelunjärjestämiseen voidaan valtuuston kautta vaikuttaa. Tällainen itsenäinen asema voi johtaa siihen, että palvelut keskittyvät kauas pois kuntalaisten luota, ja valtio on antanut jo keinot toteuttaa tämä keskittäminen eli 3 miljardin säästötavoite.

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)
9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 § esitetyllä sanamuodolla minkä tahansa palvelun keskittäminen, millä tahansa perusteella tuntu olevan mahdollinen, vaikka sisällöllä onkin ilmeisesti pyritty määrittelemään lähipalveluita. Järjestämisestä on mahdotonta saada selvää em. ehdotuksen perusteella. Pykälä on liian epämääräinen. Mitä 4 § tarkoittaa kansalaisten näkökulmasta? Esim. sosiaalityö on lähipalvelua, mutta lastensuojelu mielletään osin erityispalveluksi. Palvelukokonaisuuden jakaminen perus- ja erityispalveluihin voi vaarantaa kokonaisvaltaisesti etenevän palveluprosessin.

Usein tai toistoon perustuvat palvelut tulisi järjestää lähellä ihmisten arkea, näin turvataan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tuki palveluissa. Sosiaalihuollon lainsäädännössä on vahvasti korostettu viime uudistuksissa omatyöntekijän roolia asiakkaan tukena palveluissa, omatyöntekijän tulisi voida olla mukana koko asiakkaan palveluprosessin, myös erityispalveluissa. Erityisesti sosiaalialainen asiantuntijuus kohdentuu asiakkaan ja hänen yhteisönsä väliseen suhteeseen ja yhteiskunnan ja asiakkaan toimintaympäristön tuntemiseen.

11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)

- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Eikö osapuolten hyväksymät sopimukset ole aina sitovia?

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Uudistukseen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat asiakaslähtöisen integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnilta sellaisia asiakastietojärjestelmiä ja järjestämisosaaamista, mitä ei ole olemassa. Pirstaleisen järjestelmän hallinta edellyttäisi resurssien lisäämistä palveluohjaukseen, mikä lisää kustannuksia. Integroitujen palveluketjujen edellytys on yhtenäiset asiakastietojärjestelmät ja että samalla on kyetty huomioimaan tietoturvallisuus, asiakkaan valinnanvapaus sekä salassapitosäännökset.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Pääosin on hyvä, että valtio ohjaa kalliita palveluprosesseja ja alussa valtion ohjaus on luultavasti välttämätöntä yhtenäisten ICT ratkaisujen mahdollistamiseksi ja erikoissairaanhoidon työnjaosta päätettäessä. Valtionohjauksen tarve ei kuitenkaan saisi vähentää resursseja palveluntuotannosta.

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)

- e. ei kantaa (avotila)

Uudistuksella halutaan pakottaa maakunnat tilaaja-tuottaja malliin, josta jo useat kaupungit ovat luopuneet järjestelmän monimutkaisuuden, kustannustehottomuuden ja sote –palveluihin soveltumattomuuden johdosta. Mallin toimivuutta ei lakiluonnoksessa perustella uskottavasti.

Maakunnalla tulisi olla mahdollisuus valita tarkoituksen mukainen ja maakuntaan soveltuva tapa toimia palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa. Huomioitavaa on, että sosiaalipalvelut myönnetään valituskelteisellä viranhaltijapäätöksellä. Lakiluonnoksesta ei riittäväällä tavalla selviä, miten virkavastuullaolevat tehtävät ja palveluiden tuottaminen sovitetaan yhteen asiakkaan palveluntarve ja käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Miten huolehditaan asiakkaiden oikeusturvasta ja palveluprosessin toimivuudesta tilanteessa, jossa asiakas ja viranhaltija ovat eri mieltä sekä tahdonvastaisessa päätöksenteossa.

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Maakunnallinen itsehallinto tarkoittanee sitä, että maakunnat voivat käyttää itsenäistä harkintavaltaa palveluiden järjestämisen ja tuottamisen suhteen. Tässä kohdassa tulisi tietää enemmän valinnanvapauslainsäädännöstä, jotta voisi oikeasti vastata kysymykseen. Harkintavallan tulisi olla maakunnalla.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista:

17. *Kysymys vain kunnille:* Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?
- a. kyllä (avotila)
  - b. ei (avotila)
  - c. ei kantaa (avotila)
18. *Kysymys vain kunnille:* Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen **ei**, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (*Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön*)

Avotila

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Kunnille syntyvät kustannukset valmistelusta on korvattava täysimääräisesti.

20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Maakunnalla ja kunnilla tulee voida olla yhteisiä työntekijöitä. Em. pyritään turvaamaan sen henkilöstön osuus, joka on pienissä kunnissa hallintokuntien yhteistä, erityisesti koulujen psykososiaalisissa palveluissa. Esim. sivistystoimi ja sosiaalitoimi (koulukuraattori, koulupsykologi). Jaettujen tehtävien merkitys pienissä kunnissa on suuri erityisesti asiantuntijatehtävissä, koska jokaiseen tehtävään ei välttämättä tarvita kokonaista henkilöresurssia, mutta palvelu ja palvelun tavoitettavuusajat ovat lakisääteisiä. Toinen vaihtoehto on yhteisten työntekijöiden säilyminen kuntien palveluksessa, jolloin kunnat voivat myydä maakunnalliseksi lähipalveluksi osan työntekijäresurssista.

21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Sipilän hallituksen tavoitteena on ollut laittaa valtion tase töihin. Samaa periaatetta voidaan soveltaa kuntiin ja kysyä, kenelle kuntien taseet työskentelevät uudistuksen jälkeen? Kiinteistöriskit tulisi kohdentaa sille osapuolelle, joka pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttöön. Mikäli kiinteistöt jäävät kunnille, tulisi käytöstä tehdä vähintään

10 vuoden määräaikaiset sopimukset. Vain näin kunnat pystyisivät hallitusti hoitamaan taseensa kuntoon. Muutoin vaarana on suuri julkisen puolen talouden romahdus, ja eikö uudistuksella kuitenkin tavoitella päinvastaisia vaikutuksia?

22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen **ei** tai **ei pääosin**, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?
(avotila)

kts vastaus kohdasta 21.

23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Kuntien rahoituksellinen tilanne, verotusoikeus ja itsehallinto edellyttävät koskemattomuutta verotusoikeuteen. Kuntien lainojen edullinen korko on seurausta verotusoikeudesta, sekä kuntien oikeudellisesta asemasta. Mikäli tähän lähdetään lainsaadäntöteitse puuttumaan tulee se johtamaan todennäköisesti julkisen sektorin lainakorkojen nousuun ja toteutuessaan hankaloittaa entisestään julkisen sektorin tilaa. Uudistuksessa tulee paitsi huomioida maakunnan asema, mutta myös kuntien asema ettei niiden statusta muuteta nykyisestään. Kunnilla ei saa olla edes teoreettista riskiä joutua konkurssiin, sillä siinä tapauksessa rahoitusmarkkinat reagoisivat tilanteeseen ja käyttäisivät tätä keppihevosenä korkojen nostolle, joka kuitenkin kerryttäisi todennäköisesti vain pankkien taloutta.

24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?
- kyllä (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Mikäli yhtiöittäminen toteutetaan, tulee toteutus asianmukaisesti valmistella ja sen valmisteluun ja toteuttamiseen tulee antaa aikaa ainakin 2022 loppuun asti. Esitetty uudistuskokonaisuus tulee toteuttaa hallitusti, mihin tämänhetkinen valmistelu nyt esitettyssä aikataulussa ei anna edellytyksiä. Yhtiöittämisessä tulee huolehtia siitä, että järjestelyt eivät aiheuta ylimääräisiä varainsiirtovero seuraamuksia.

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Yhdytään muilta osin kuntaliiton lausuntoon asiassa.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Valtion rahoituksen kautta voidaan alueiden erilaisuus huomioida parhaiten niin, että koko Suomi säilyy vetovoimaisena asuinpaikkana.

27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Valta tuo vastuuta, ja valtiontalous vaatii nyt osittain kipeitä ratkaisuja. Valtion rahoitus, lisätyn aiheuttamisperiaatteen mukaisilla maksutuloilla on hyvä pohja. Lisäksi tarvitaan varmasti myös toimintojen järkiperaistämistä, mikä on toivottavasti yksi tämän uudistuksen tavoitteista. Paljon kuluista hoituu myös siten, että uudistuksessa kiinnitetään huomiota tukipalveluiden, ICT:n ja ohjelmistojen järjeistämiseen. Uudistusta ei kannata tehdä jos samalla sementoidaan sama kulurakenne kuin nykyisessä järjestelyssä on.

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotilaa)

29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Tarveperusteisuus on asianmukainen pohja rahoitukselle, mutta lopullisessa rahoituksessa on syytä huomioida muitakin kustannuksiin vaikuttavia erityispiirteitä, esim. haja-asutus, etäisyydet sekä tietoliikenne- ja henkilöliikenneyhteydet, mikäli kansalaisten yhdenvertaiset palvelut halutaan aidosti turvata.

30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Valtionosuuksissa tulisi huomioida paremmin Lapin erityispiirteet. Pitkät etäisyydet ha harva asutus vaikuttavat kustannusten suuruuteen suunniteltua 1 % enemmän. Palveluiden järjestäminen haja-asutusalueella ei ole yhtä tehokasta kuin kaupunkialueilla. Henkilöstön rekrytointi tulee tulevaisuudessa olemaan kasvava haaste haja-asutusalueiden palveluissa. Tietoliikenne ja henkilöliikenneyhteydet eivät ole Lapissa sillä tasolla, että asioita voitaisiin hoitaa asiakkaiden kotoa käsin digitaalisesti tai asiakkaat voisivat asioida toistuvasti taajamissa. Myös saamelaiseten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toetuttaminen palveluissa maksaa, mikä tulisi huomioida Lapin maakunnan rahoituksessa.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)

- c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)
34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?
- a. kyllä (avotila)
  - b. **kyllä pääosin (avotila)**
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)
35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Verotus

36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?
- a. **kyllä (avotila)**
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)
37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Henkilöstö ja eläkkeet

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- a. **kyllä (avotila)**
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)
39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- a. **kyllä (avotila)**
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uudistuksen vaikutukset

41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?
Avotila

Sote –henkilöstön ja tukipalveluiden henkilöstön siirtyminen maakunnan palvelukseen voi lisätä paikkakunnalta pois muutoa ja siten näkyä verotulojen laskuna.

42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?
Avotila

Lapin erityispiirteitä ei ole riittävästi huomioitu rahoituksessa.

Uudistuksen tuki

43. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?

- a. sote-integraatio
- b. talous
- c. hallinto ja johtaminen
- d. omaisuusjärjestelyt
- e. tietohallinto ja ICT
- f. viestintä ja osallisuus
- g. henkilöstösiirrot
- h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
- i. muuta, mitä?

Muut kysymykset

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.